
Notat i formannskapet - referatsak

Til: Formannskapet
Fra: Kommunedirektøren

Saknr.	Arkivkode	Dato
22/528-1		12.03.2022

Notat om plan for det forebyggende arbeidet – barn og unge, jfr. barnevernloven

Krav om plan for forebygging, jfr. barnevernloven § 3.1, 2. ledd:

Fra 1.1.2022 innføres et krav om at kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens arbeid for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Dette vil bidra til en overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet. Det vil dessuten være et viktig verktøy for å sikre forpliktende og systematisk innsats for å legge til rette for helhetlige tjenester. Planen for det forebyggende arbeidet skal inneholde en beskrivelse av:

- overordnede mål og strategier for det helhetlige tjenestetilbudet
- hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene
- hvordan oppgaveløsningen skal organiseres
- hvordan ulike etater skal samarbeide.

Bakgrunnen for å flytte mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet, er kommunenes nærhet til familiene og innsikten i barnas og foreldrenes behov. Barnevernsreformen skal styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. Reformen regulerer først og fremst barnevernet, men målene i reformen nås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren i kommunene. Samlet sett er barnevernsreformen i realiteten en oppvekstreform, hvor kommunene tilrettelegger for tverrfaglig samhandling mellom ulike kommunale tjenester og nivåer. Målet er at flere utsatte barn og familier får den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt. Tilbudet til barn og familier skal i større grad tilpasses lokale forhold. Lovbestemmelsene i barnevernloven trer i kraft 01.01.2022.

Det er også en tydelig kobling til lov om folkehelse. Her er noen utdrag fra den loven:

§ 1. Formål

Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme

befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

§ 7. Folkehelse tiltak

Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom.

Dette notatet til formannskapet beskriver og forankrer planarbeidet. Det er ingen prosesskrav for dette planarbeidet, så vi foreslår en planprosess som både er effektiv og hensiktsmessig. Ønsket effekt:

- Et godt ordinært tjenestetilbud som inkluderer bredt, med gode universelle tilbud som reduserer behovet for særskilte tiltak
- Målrettede og effektive tiltak overfor dem som har behov for et tilbud utover basistjenestene.
- Sikre en mest mulig effektiv utnyttelse av de kommunale ressursene

Proessen for den politiske delen av planen bør ideelt sett være lik i de 2 kommunene, men kan være ulik. Det må den enkelte kommune selv ta ansvar for.

Den faglige delen vil være bruk for tjenestene i kommunen. Det må vektlegges at barnevernet i minst mulig grad opplever «2 ulike systemer». Det blir for vanskelig og ressurskrevende, og mest av alt vil det være uheldig for barna og familien/fosterforeldre mv.

Prosess-skisse for den politiske planen

Planen som kommunestyret skal vedta må være overordnet. Administrasjonen finner fram og viser hva som er politikk-utformingen innen området; mål og satsingsområder innen tjenesteutvikling, og økonomiske konsekvenser mv. Vi vil legge vekt på å få fram prinsipper for, og ønsket effekt av forebyggende arbeid. Det legges opp til at de folkevalgte skal vedta hovedmål og delmål, mens administrasjonen finner fram til konkrete og operative tiltak, innenfor rammene og lov og forskrift. Dette vil også være i samsvar med delegeringsreglementet.

I planarbeidet bygger vi på kommuneplanens samfunnsdel, handlings- og økonomiplan, kunnskapsgrunnlag folkehelse, temameldinger, relevante planer / utredninger / undersøkelser (som Ungdata). Det er også mange lover som regulerer arbeidet: barnehageloven, opplæringsloven, barnevernloven, lov om folkehelse mv.

Praktisk:

- Planarbeid med involvering av aktuelle aktører. Ansvar: kommunedirektøren.

- Høringsforslag med saksframlegg utarbeides. Ansvar: kommunedirektøren.
- Kommunestyret legger forslaget ut på høring.
- Høringsinnspill gjennomgås og vurderes.
- Sluttbehandling av planen i kommunestyrene i løpet av 2022

Det legges fram 2 planforslag til politisk behandling: et for Øyer og et for Gausdal. Mye vil være likt, men noe kan være forskjellig, jfr. vedtatte mål fra kommuneplanens samfunnsdel og andre styringsdokumenter i kommunen. I planen bør kommunestyrene ta stilling til et felles opplegg for mål/oppdrag i handlings- og økonomiplan, rapportering i tertialrapport/årsmelding, og hva den årlige, lovpålagte, tilstandsrapporten for barnevernet skal inneholde.

Disposisjon for planen – som lages i Framsikt:

- Sammendrag – kort om planen og politisk behandling
- Innledning - formål/prosess/medvirkning
- Status/trender/utfordringer, inkludert oversikt over planer/utredninger som henger sammen med denne planen
- Tema/innsatsområde: muligheter, mål – delmål
- FNs bærekraftsmål
- Ord/begrep
- Vedlegg.

Planene for henholdsvis Øyer og Gausdal bør ha et **felles vedlegg** med oversikt/informasjon om samarbeidene tjenester og hva som må være på plass i tjenesteutviklingen, og det operative faglige arbeidet.

Parallelt med arbeidet med overordnet politisk plan, igangsettes et administrativt arbeid. Dette vil være det faglige arbeidet med tjenesteutviklingen og tverrfaglig samhandling. Videreutvikling av det operative arbeidet rundt barn og unge og familiene skjer her. Vi kan bare nå målene i reformen gjennom samhandling og utvikling i avdelinger/tjenester om er i kontakt med barn, unge og deres familier. Dette må vi få til sammen i de 2 kommunene, slik at barnevernet i minst mulig grad opplever «2 ulike systemer». Formålet: felles prosedyrer, felles sjekklister, felles årshjul/møteplasser, felles verktøy/modeller, kompetanseheving osv. for arbeidet mellom barnevernet og skolene våre, barnehagene våre, helsestasjonene våre osv. Det vil si en oversikt over hva som gjelder av mål/standarder/prosedyrer mv., - til bruk for tjenestene. Dette vil også være grunnlaget for informasjon på hjemmesidene (for innbyggerne) og i kvalitetssystemet TQM (for ansatte).
